

اگر ما اسراف داریم، اگر ما تقلید کورکورانه داریم، اگر ما سبک زندگی غلط داریم، این‌ها ناشی از مشکلات فرهنگی است؛ فرهنگ حاکم بر ذهن‌ها است. زندگی‌های تقلیدی، زندگی‌های تجمعاتی و اشرفی‌گری، غالباً منشأ و ریشه فرهنگی دارد. در واقع نرم‌افزار این حوادث، فرهنگ کشور و فرهنگ حاکم غلط و انحرافی‌ای است که بر بعضی ذهن‌ها مسلط است. (۱۴۰۰/۰۶/۰۶)

حرف روز

بررسی اجمالی بازار سرمایه

از میان میراث‌های به جا مانده از دولت دوازدهم، بازار سرمایه را باید به‌مثابه یک زمین سوخته در نظر گرفت. اگرچه تأمین مالی از بازار سرمایه در اقتصاد ایران هیچ‌گاه از ۲۵ درصد بیشتر نبوده است، ولیکن عملکرد متولیان امر در سال ۹۹ در بازار سرمایه به‌گونه‌ای بوده که این رقم در یک سال بعد از دخالت دستوری در بورس، به کمترین میزان خود در دو دهه اخیر، یعنی ۱۴ درصد تقلیل یافت. اکنون نیز برآوردها حکایت از آن دارد که تبعات رویکرد گذشته و ریسک‌های جدید، همچنان بر بازار سرمایه سایه افکنده است.

نکات تحلیلی: ۱- بزرگ‌ترین خسارت بازار سرمایه این بود که در شرایطی که در سال‌های ۱۳۸۷ تا ۱۴۰۰، سهم بنگاه‌های خصولتی و دولتی از ۳۱ به ۶۲ درصد ارزش جاری بورس صعود کرد، سهم بنگاه‌های دانش‌بنیان، فناوری و ماشین‌آلات از ۴،۹ به ۲،۸ درصد تنزل یافت. در واقع بازار سرمایه با فاصله گرفتن از فلسفه وجودی خود، به‌جای این‌که کانون تأمین مالی بنگاه‌های دانش‌بنیان و اشتغال‌زا باشد، در جهت پشتیبانی از بنگاه‌های دولتی زیان‌ده و صادرکننده مواد خام متمرکز شد. ۲- نزدیک‌ترین ریسک کنونی بازار سرمایه، نرخ بهره بالا (۲۱،۳۱) است که باعث تشدید خروج سرمایه از این بازار شده است. استدلال دولت در بالا نگه داشتن نرخ بهره، تلاش برای کنترل تورم است؛ برای دولت، مهار سطح عمومی قیمت‌ها اولویت بیشتری نسبت به شاخص بازار سرمایه دارد. ۳- مشکل دیگر تالار شیشه‌ای، کاهش شدید اعتماد و کمبود نقدینگی و ترس سهامداران و سرمایه‌گذاران از ورود پول‌های خود (به دلیل ترس از دخالت مجدد دولت و انتظارات سیاسی) به بورس است. در دو سال گذشته بازار سرمایه دائم در حال خروج پول و خارج شدن سرمایه‌گذاران خرد از بورس بوده است. مخصوصاً که بازارهای رقیب مثل مسکن، در کوتاه‌مدت، سود بیشتر با ریسک کمتر داشته‌اند. ۴- در چند ماه اخیر، اقدامات دولت برای حمایت از بازار سهام (با اعطای یارانه‌ها و معافیت‌ها، تخصیص منابع صندوق توسعه) بیشتر منجر به افزایش قیمت سهام بنگاه‌های خصولتی و رانتی شده است و نتوانسته روند گذشته را به صورت اساسی تغییر دهد.

نکته پایانی: در صورتی که روندهای موجود در بورس تغییر نکنند، بازار باید خود را برای یک دوره رکود عمیق‌تر آماده کند. هرچند ریسک‌ها و ابهامات متعددی بازار سرمایه را تهدید می‌کنند، اما به نظر می‌رسد دولت و وزارت اقتصاد به‌عنوان متولی اصلی بازار سرمایه باید برنامه‌ریزی منسجمی برای بازگشت اعتماد به تالار شیشه‌ای طرح‌ریزی کنند. (نویسنده: علی محمدی)

گزارش روز

اهمیت و ضرورت ازسرگیری روابط قاهره - تهران

بیش از ۴۳ سال از قطع روابط جمهوری اسلامی ایران و مصر می‌گذرد. حمایت انورسادات رئیس‌جمهور اسبق مصر از شاه مخلوع، مخالفت با انقلاب اسلامی و همچنین انعقاد قرارداد موسوم به «کمپ دیوید»، سه مسئله مهمی بود که باعث شد روابط دو کشور در سال ۱۳۵۸ قطع شود.

گزاره‌های خبری: روزنامه العربی‌الجدید به نقل از منابع مصری اعلام کرده است، اخیراً تماس‌هایی در سطح اطلاعاتی میان مسئولان ایرانی و مصری انجام شده و مسئولان دو کشور درباره پرونده‌های مرتبط با امنیت منطقه رایزنی کرده‌اند. مسئولان مصری به همتایان ایرانی خود گفته‌اند این کشور مخالف هرگونه خدشه واردکردن به امنیت خود در سایه درگیری‌های میان تهران و تل‌آویو است و قاهره نیز در طول مدت گذشته پیوستن به طرح‌های نظامی ضد ایرانی را نپذیرفته است. در تماس‌های جدید میان مصر و ایران که در سطح اطلاعاتی است، مصری‌ها بر این موضع تأکید داشته‌اند که این کشور خواهان هیچ نوع درگیری با ایران در منطقه نیست و ایده مشارکت مصر در ائتلاف نظامی علیه ایران را به‌طور کامل رد کرده‌اند. فرماندهان ارشد نظامی مصر در نشست‌های داخلی نیروهای مسلح به‌صراحت اعلام کرده‌اند که به‌طور کامل ورود به مقابله نظامی با ایران به شکل‌های مختلف را نمی‌پذیرند و در نشست‌های نهاد امنیت ملی این کشور این موضع بارها تکرار شده است.

گزاره تحلیلی: کشورهای همسایه و اسلامی از جایگاه ویژه‌ای در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران برخوردار هستند. مصر با اینکه جزو کشورهای هم‌جوار ایران محسوب نمی‌شود؛ اما یکی از کشورهای مهم عربی و اسلامی است که سال‌هاست از روابط طبیعی، منطقی و فرصت‌های ناشی از آن‌که می‌توانست با ایران داشته باشد، محروم شده است؛ این موضوعی است که محافل مصری هم بر آن تأکید دارند. البته ایران نیز اهمیت مصر را به‌خوبی درک می‌کند و صرفاً نگاه مادی، فرهنگی، سیاسی و راهبردی به این کشور ندارد. مصر گذرگاه مهم برای گسترش همکاری‌های ایران با کشورهای حوزه آفریقا است. تمدن ۶ هزارساله، گذشته باشکوه، جمعیت قابل‌توجه، موقعیت خاص ژئوپلیتیکی، ارزش استراتژیکی بالا، سابقه مبارزات ضداستعماری و جز این‌ها، از خصوصیات برجسته‌ای است که مصری‌ها دارند. برای کشوری به عظمت مصر مناسب نیست که سیاست خارجی و منطقه‌ای خود را با مواضع و دیدگاه‌های شیخ‌نشین‌های خلیج‌فارس که به اندازه یک استان مصر جمعیت ندارند، تنظیم کند و از کشوری مانند ایران که در طراز تاریخی آن قرار دارد، جدا باشد. مهم‌ترین عاملی که در طول ۴۳ سال گذشته دو کشور را از هم دور کرده و البته باعث تضعیف جایگاه سنتی و راهبردی مصر در بین کشورهای عربی و اسلامی شده است، تأثیرپذیری قاهره از سیاست‌های منطقه‌ای آمریکا است.

نکته راهبردی: آغاز گفتگوهای صلح و همکاری با کشورهای عربی از جمله عربستان و مصر افزون بر فرصت‌هایی که از طریق گسترش فضای تعامل برای طرف‌های گفتگو دارد، یک الگوی مناسب و قابل‌تسری و همچنین عامل مهم بازدارنده در قبال تشدید روندها و ترتیبات امنیتی و «نظامی‌سازی» منطقه توسط آمریکا و رژیم صهیونیستی نیز است. هرچند کاهش سطح اختلافات تهران و ریاض، بر پرونده روابط ایران و مصر نیز تأثیرگذار است؛ اما روند گفتگوهای صلح ایران و مصر تا حدودی فاقد موانع و ملاحظاتی است که در مسیر ازسرگیری مناسبات دیپلماتیک بین ایران و عربستان قرار دارد. اگر «اراده لازم» در طرف مصری وجود داشته باشد، دو کشور در آینده نه چندان دور می‌توانند روابط خود را از سر بگیرند. (حمید خوش‌آیند)

مخالفین داخلی و خارجی قانون «جوانی جمعیت»

«امیرحسین بانکی پور» نماینده مجلس شورای اسلامی و رئیس کمیسیون طرح جوانی جمعیت و حمایت از خانواده، دیروز (سه‌شنبه، ۴ مردادماه) در همایش هادیان سیاسی معاونت سیاسی سپاه با موضوع «جوانی جمعیت»، سه دسته مخالف در برابر اجرای قانون جوانی جمعیت مجلس که در سال گذشته مصوب و ابلاغ شده است، برشمرد؛ ۱- جبهه متخاصم در برابر جمهوری اسلامی ایران که با ابزارهای رسانه‌های مختلف، دائماً در حال ساخت برنامه‌های متنوع برای مقابله با این قانون است و تلاش می‌کند، گفتمان شکل گرفته در دهه‌های گذشته در خصوص کاهش جمعیت و فرزند کمتر را همچنان در میان افکار عمومی تقویت کند. ۲- اینرسی (محافظه‌کاری و علاقه به حفظ وضع موجود) و مقاومت حاکم بر نظام‌های اداری در داخل کشور؛ بانکی پور در این زمینه افزود: «۳۰ سال است که نظام‌های اداری ما بر اساس کاهش جمعیت تنظیم شده بودند. مثل؛ نظام بهداشت، سیستم دانشگاهی کشور، سازمان طرح و برنامه، وزارت راه و مسکن و ... طی حدود ۳۰ سال اخیر رویه‌های حاکم بر این سیستم بر اساس کاهش جمعیت شکل گرفته است و اکنون تغییر این روند به عکس آن با مقاومت‌ها و مخالفت‌هایی همراه است». ۳- کسانی که چرخش تجاری کثیف یا تمیزی در حوزه کاهش جمعیت طی دهه‌های گذشته داشته‌اند. چرخش چند هزارمیلیاردی پشت سیاست‌های تعدیل جمعیت بوده است. این عده نمی‌توانند از منافع شخصی و گروهی خود صرف‌نظر کرده و با سیاست‌های جدید کنار بیایند. منافع شخصی این جریان گره‌خورده با تقابل با قانون جوانی جمعیت است.

پالایشگاه فراسرزیمینی ایران

تأسیس پالایشگاه‌های فراسرزیمینی یکی از بهترین راهکارها برای خنثی‌سازی تحریم‌های نفتی است که در این ارتباط شاهد امضای قراردادهایی بین ایران و کشورهای آمریکای جنوبی در سفر وزیر نفت ایران به این کشورها بودیم. به نظر می‌رسد می‌توان افزایش فروش نفت در دولت سیزدهم را به اقدامات صورت گرفته در خصوص بازاریابی نفت ایران به جای خریدوفروش صرف مرتبط دانست. جعفر قادری، عضو کمیسیون برنامه‌بودجه در این مورد اظهار کرد: «به نظرم، حمایت‌هایی که نیروی نظامی از انتقال نفت خام و فرآورده‌های نفتی ایران داشته‌اند، کمک کرده است که دیگران به کشتی‌های ما تعرض نکنند. در کنار این اقتداری که در دریاها نشان داده‌ایم، نیاز است از طریق مشارکت با کشورهایی مانند ونزوئلا، اکوادور و دیگران که با آمریکا درگیر هستند، از فرصت‌های موجود بهره لازم را ببریم». وی افزود: «می‌توانیم به این کشورها کمک کنیم تا پالایشگاه‌هایشان را به‌روز کنند؛ همچنین در بخش‌هایی که نفتشان فوق سنگین است، می‌توانیم از میعانات گازی خودمان استفاده کنیم و با آن‌ها در زمینه پالایش نفت همکاری داشته باشیم». این نماینده مجلس ادامه داد: «انتقال دانش فنی به این کشورها یکی از راه‌های همکاری با آن‌هاست که منافع زیادی برای ایران دارد و در راستای خنثی‌سازی تحریم‌های نفتی به کمکمان می‌آید. حتی در کشورهایی مانند چین نیز می‌توانیم به احداث پالایشگاه بپردازیم تا با تأمین نفت خام آن‌ها، تحریم‌ها را خنثی کنیم».

رشد ۵۸۰ درصدی وصول درآمدهای نفتی!

وزیر اقتصاد گفت: «با توجه به تلاش‌ها در حوزه افزایش میزان صادرات نفت و تغییرات در قیمت جهانی نفت، شاهد افزایش ۵۸۰ درصدی وصول درآمد حاصل از صادرات نفت خام و میعانات در ۴ ماهه ابتدایی امسال نسبت به مدت مشابه در سال گذشته بودیم». سید احسان خاندوزی افزود: «در سفر رئیس‌جمهور ترکیه به ایران، ۸ سند و موافقت‌نامه بین تهران و آنکارا امضا شد که مهم‌ترین آن به قرارداد ۲۵ ساله انتقال گاز بازمی‌گشت و مورد دیگر اجماع نظر روسای جمهور دو کشور بر افزایش سقف مبادلات تجاری بیش از ۳۰ میلیارد بود که امیدواریم در همین دولت شاهد به ثمر نشستن آن باشیم». وی در خصوص وضعیت قیمتی بنزین طی سال جاری در کشور، توضیح داد: «با توجه به دستور رئیس‌جمهور برای عدم افزایش قیمت بنزین در سال جاری، دولت با ابزارهای غیرقیمتی و روش‌هایی همچون گازسوز کردن خودروها، دنبال این است که کار به واردات بنزین نکشد».

◀ **رکورد صدساله کشور در حوزه ترانزیت کالا/ وزیر راه و شهرسازی گفت:** «رکورد صدساله کشور در حوزه ترانزیت کالا زده شده است. تا پیش‌ازین، سالانه ۴ تا ۵ میلیون تن کالا از ایران ترانزیت می‌شد ولی این رقم به ۱۰ میلیون تن رسیده و برنامه امسال، تحقق ترانزیت ۲۰ میلیون تن است». قاسمی اضافه کرد: «تفاهم‌نامه ترانزیت ۲۰ میلیون تن کالای روسی به جنوب امضا شده است». وزیر راه درباره طرح نهضت ملی مسکن نیز گفت: «تاکنون برای یک‌میلیون و ۵۰۰ هزار واحد، زمین آماده بارگذاری است و در حال ساخت است. تا پایان شهریور، زمین ۳ میلیون و ۲۰۰ هزار واحد، تعیین تکلیف خواهد شد».

◀ **دبیر شورای معارف سیما: مردم خواهان پخش «مختارنامه» هستند/ محمدحسین کشکولی» گفت:** «متأسفانه در فضای مجازی با بازپخش سریال مختارنامه به گونه‌های مختلفی شوخی می‌شود؛ و برخی اوقات اعتراض‌ها و انتقادهایی را در همین سطح شاهدیم؛ اما واقعیت این است ما با درخواست بسیار انبوهی از مخاطب مواجهیم. سریال‌هایی مثل "یوسف پیامبر" و "مختارنامه" پخش می‌شوند و همین الآن بیشترین پیامک‌ها و ارتباطات با شبکه قرآن مربوط به بازپخش‌ها این سریال‌هاست». به دلیل همین درخواست‌های انبوه، در آستانه ماه محرم، پخش مجدد سریال مختارنامه در شبکه مخاطب مدار IFILM آغاز شده است.

◀ **لقمه چرب حق کمیسیون! / دریافت کمیسیون مازاد در صدر شکایت‌های مردمی از بنگاه‌های املاک در چهارماه نخست سال جاری قرار گرفته است.** بر این اساس بیش از ۳۹ درصد شکایت‌های مردمی از بنگاه‌ها مربوط به دریافت کمیسیون فراتر از نرخ مصوب بوده است. این در حالی است که وابسته بودن نرخ مصوب کمیسیون به مبلغ اجاره‌بها، موجب ایجاد تلاطم در بازار شده است و تعدیل فرمول تعیین نرخ کمیسیون در دستور کار دولت و مجلس قرار دارد.

◀ **بورل: فشار حداکثری علیه ایران شکست خورده است/** مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا طی یادداشتی در روزنامه فایننشال تایمز، فشار حداکثری علیه ایران را شکست خورده دانست و از قدرت‌های خارجی خواست برای نجات برجام اقدام کنند.

◀ **ترامپ: آمریکا به یک ملت گدا تبدیل شده است/** رئیس‌جمهور سابق آمریکا گفت: «آمریکا به یک ملت گدا تبدیل شده است که از دیگر کشورها انرژی گدایی می‌کند. آمریکا به معنای واقعی کلمه، به زانو درآمده است. تورم، بالاترین تورم در ۴۹ سال گذشته است. معتقدم یک نامزد جمهوری‌خواه رئیس‌جمهور بعدی آمریکا در سال ۲۰۲۴ خواهد شد».